



Vážená paní
A.

Sp. zn. 6004/2022/VOP/JM
Č. j. KVOP-17432/2022
Datum 1. března 2022

Na vědomí
B., spolek

Vážená paní A.,

reaguji na Vaš dopis ze dne 11. února 2022, ve kterém si stěžujete, že od ledna 2022 Vám Vazební věznice Teplice blokuje celý invalidní důchod na úhradu exekucí, a nemáte tak k dispozici žádné finanční prostředky k tomu, abyste hradila výživné (na základě dohody o výživném), a taktéž nemáte finanční prostředky k nákupům ve vězeňské kantýně, k nákupu nezbytných léků, k vedení úřední korespondence apod. Sdělila jste, že jste od 28. ledna 2022 v insolvenční. Žádáte o zaslání kopie mé odpovědi spolku B.

Z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který na mě přenesl některé oblasti své působnosti,¹ mimo jiné i oblast vězeňství, jsem se ujala vyřízení Vašeho podnětu.

Ze své pozice nemohu poskytovat právní poradenství, ale i přesto se pokusím dát Vám alespoň základní informace o tom, jak dále postupovat v této věci. Z insolvenčního rejstříku jsem zjistila, že Vám bylo dne 28. 1. 2022 povoleno oddlužení. Insolvenčním správcem byla ustanovena C. (tel. č. xxx). Krajský soud v D. Vám ve svém usnesení² z výše uvedeného dne uložil několik povinností, např. abyste ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení tohoto usnesení sestavila a odevzdala insolvenčnímu správci seznam svého majetku s uvedením svých dlužníků. Doporučuji Vám tedy především komunikovat s insolvenčním správcem, kterému máte povinnost sdělit, že máte povinnost hradit výživné. Uvedeným usnesením bylo uloženo Vašim věřitelům, aby přihlásili své pohledávky (ve lhůtě 2 měsíců) – Váš syn, kterému je již 21 let, tedy může přihlásit svou pohledávku na výživném. Uvedené usnesení je zveřejněno v insolvenčním rejstříku zde: xxxxxxxxxxxx [odkaz] (tuto informaci či tuto písemnost s webovým odkazem můžete předat svému synovi).

Povolení oddlužení je zcela aktuální situací a o tom, jak se vše bude dále realizovat s ohledem na Vaše finance (především z invalidního důchodu), Vám více sdělí uvedený insolvenční správce, případně Vám doporučuji celou věc prokonzultovat se sociálním pracovníkem věznice, který je způsobilý Vám poskytnout další nezbytné informace.

1 Podle § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Č. j. xxxx.

K uvedenému si můžete nastudovat i insolvenční zákon³, který by mohl být součástí knihovního fondu ve věznici, případně by Vám ho mohl zajistit sociální pracovník.

Pro úplnost musím dodat, že nemusíte mít obavu z nemožnosti zasílat úřední korespondenci. Úřední korespondence odsouzeného, který nemá žádné finanční prostředky, se odesílá na náklady věznice.⁴ Nemohu na vyžádání odsouzených zasílat či přeposílat korespondenci jiným orgánům či institucím.

Na závěr se pokusím vysvětlit, jak aktuálně vypadá praxe věznic při nakládání s finančními prostředky odsouzených. Když věznice obdrží finanční prostředky pro odsouzeného (zpravidla důchod, výsluha, příspěvky od rodiny),⁵ rozdělí tyto prostředky na dvě poloviny:

- a) První polovina zaslaných finančních prostředků se připíše nejprve na konto odsouzeného s označením „C“ (cestovné), které se musí naplnit do výše 500 Kč,⁶ zbylá částka (případně celá částka, jestliže je konto „C“ již naplněno) jde na osobní podúčet odsouzeného „O“.
- b) Druhá polovina zaslaných finančních prostředků se zašle na podúčet „R“, z něhož poté věznice strhne náklady na výkon trestu (40 % ze součtu všech částek přijatých za předchozí měsíc, maximálně 1 500 Kč), dále pak jsou hrazeny pohledávky vzniklé trestnými činy a pohledávky vzniklé vůči Vězeňské službě ČR;⁷ zbývají-li v této polovině finanční prostředky, věznice je převede na podúčet s označením „E“ (exekuce), a z tohoto podúčtu pak věznice strhává peníze na exekučně vymáhané pohledávky. Pokud nestačí tyto finanční prostředky odsouzeného k úhradě exekučně vymáhaných pohledávek (dalších pohledávek neuvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody), věznice postihne na tyto pohledávky i první polovinu finančních prostředků na podúčtu „O“. Odsouzenému zbyde k dispozici maximálně 100 Kč/měsíc jako sociální kapesné;⁸ toto kapesné poskytují v uvedené situaci (zablokování všech příjmů odsouzených) pouze některé věznice.⁹

3 Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4 Usnesení § 17 odst. 5 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5 Věznice nerozlišují původ finančních prostředků (důchod, jiné příjmy).

6 Podle § 25 odst. 3 a 6 zákona o výkonu trestu odnětí svobody musí odsouzenému na účtu vždy zůstat částka potřebná k úhradě nákladů spojených s cestou odsouzeného z místa výkonu trestu do místa, kde se bude po propuštění zdržovat. Pokud tomu tak není, nákup potravin a dalších věcí nebo jiná dispozice s penězi se odsouzenému neumožní.

7 Pohledávky v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody: rozsudkem stanovená škoda nebo nemajetková újma způsobená trestným činem, pro který se nachází odsouzený ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou odsouzený způsobil vězeňské službě během výkonu trestu.

8 Dle § 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu odnětí svobody odsouzenému, který není zařazen do práce, neodmítí bez závažného důvodu práci a **neměl v období jednoho kalendářního měsíce jiný příjem nebo jiné finanční prostředky** ve výši alespoň 100 Kč, poskytuje věznice jedenkrát za měsíc balíček, který obsahuje základní věci osobní potřeby. Dle § 21 odst. 4 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, odsouzenému, který nemá základní hygienické prostředky ani peněžní prostředky na jejich zakoupení, poskytne správa věznice základní hygienické potřeby v nutném množství a sortimentu.

9 Více v nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 13/2015, kterým se stanoví podrobnosti pro poskytnutí poukázky určené pro pořízení základních věcí osobní potřeby odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody.

Je mi známo, že tento postup se rozhodla Vězeňská služba ČR uplatnit i v souvislosti s příslušnou judikaturou, kdy dle Nejvyššího správního soudu druhá polovina finančních prostředků na podúčtu „O“ nemusí zůstat odsouzenému plně k dispozici, neboť jestliže má odsouzený další neuhrazené splatné dluhy, které nespádají pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a jeho finanční prostředky podléhají exekuci nařízené v souladu se zákonem, lze tyto finanční prostředky exekucí postihnout.¹⁰

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud má odsouzený jiné (další) dluhy, které nejsou výše specifikovány (např. i na nákladech výkonu trestu), věznice postupuje správně, když odsouzeným postihuje finanční prostředky i z první poloviny zaslaných finančních prostředků, která by mu za běžných okolností zůstala k dispozici. Uvedený postup je v souladu s právními předpisy i s judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Uvedený postup (resp. současnou právní úpravu a judikaturu) považuji za problematický. Odsouzení by měli mít k dispozici (k nákupu věcí osobní potřeby, léků) polovinu (či jinou adekvátní a dostatečnou část) svého důchodu, příspěvků od rodiny a dalších finančních příjmů. Právní úpravu považuji za nedostatečnou, a proto aktivně v současné době jedním o změně této právní úpravy s Ministerstvem spravedlnosti. Cílem připravované právní úpravy by mělo být, zjednodušeně řečeno, postihování jiných příjmů odsouzených stejným způsobem jako je tomu u pracovní odměny odsouzených.

Aktuálně jsem sdělila generálnímu řediteli Vězeňské služby České republiky brig. gen. Simonu Michailidisovi, MBA, své výhrady a rovněž v této věci oslovila i ministra spravedlnosti JUDr. Pavla Blažka, Ph.D. Zde mám přislíbeno, že první pracovní verzi návrhu změny právní úpravy bych měla obdržet do konce března tohoto roku.

V příloze zasílám informační letáky, ze kterých se dozvíte, v jakých věcech a jakým způsobem se na mě můžete v budoucnu obracet, a současně vracím Vámi zaslanou dokumentaci.

S pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková
zástupkyně veřejného ochránce práv

Přílohy

Přílohy podání (2 ks)

Ombudsman

GDPR informace

Věznice

10 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, č.j. 6 As 317/2017-38, dostupný z http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/0317_6As_1700038_20180109154840_20180115100027_pre_vedeno.pdf.